

UKM 6/12 - vedtak

Trosfrihet og religiøse minoriteter

Trosfrihet – en svært begrenset menneskerettighet

FNs menneskerettighetserklæring slår fast at alle mennesker har rett til å *ha* en tro eller *ikke ha* en tro, rett til å *utøve* sin tro, og rett til å *skifte* tro.¹ Når vi heretter bruker begrepet tro innebefatter det både et religiøst og sekulært livssyn.² Likevel er retten til tros- og livssynsfrihet (heretter kalt trosfrihet) i praksis strengt begrenset i verden i dag. Opptil 75 prosent av verdens befolkning lever i land der myndigheter, sosiale grupper eller individer i sterk grad begrenser folks mulighet til fritt å praktisere sin tro³. Pew-rapporten viser at i 2010 opplevde kristne diskriminering, trakassering og vold i 111 land, og muslimer opplevde det samme i 90 land, og jøder i 68 land⁴. Rapporten slår også fast at Midtøsten og Nord-Afrika er de området i verden der trosfriheten er mest begrenset⁵. I stor grad er det religiøse minoriteter som opplever at deres trosfrihet begrenses i møte med majoritetenes religion, tradisjoner eller ideologi. Dette gjelder også minoriteter som betegner seg selv *innenfor* majoritetsreligionene, som for eksempel messianske jøder eller Ahmedia-muslimer. Pew-rapporten viser også at situasjonen forverrer seg, både i land med høy grad og lavere grad av restriksjoner.

Liten bevissthet rundt globale begrensninger av retten til trosfrihet

Det er ikke en utbredt bevissthet i Norge, og heller ikke i våre kristne ungdomsmiljøer, rundt problemer knyttet til mangel på trosfrihet i verden. Vi overser lett at den friheten vi som troende mennesker nyter godt av, ikke deles av majoriteten av verdens befolkning. Dette er et problem UKM12 ønsker å løfte fram. Menneskerettighetene er begrunnet i anerkjennelsen av at alle mennesker har samme menneskeverd uavhengig av tro. Som kristne begrunner vi menneskeverdet ut fra at vi alle er skapt i Guds bilde. En forståelse av lik verdi er en grunnleggende forutsetning for å befestе tanken om like rettigheter. Manglende frihet til å kunne utøve sin tro er derfor uakseptabelt. Statlig eller sosial religiøs tvang kan være et hinder for å kunne utvikle en selvstendig og bevisst tro.

Religionenes plass i det offentlige Norge

Mangelen på oppmerksomhet rundt trosfrihet henger muligens sammen med at religionstema har en tendens til å bli oversett eller feiltolket i dagens offentlige Norge. Ulike religioner og religiøse oppfatninger kan være en kilde til konflikt. En reaksjon på dette kan være å holde fram det gjennomsekulariserte samfunnet som den beste samfunnsmodellen. UKM12 mener at dette vil være en feil vei å gå. Religiøsitet er ikke en adskilt sfære av tilværelsen, men noe som gjennomsyrrer livet til det religiøse mennesket. Religionsutøvelse og trospraksiser er en måte å leve på, ikke kun en del av

¹ Når vi heretter bruker begrepet *tro* innebefatter det både et religiøst og sekulært livssyn.

² <http://www.fn.no/FN-informasjon/Konvensjoner-og-erklæringer/Menneskerettigheter/FNs-verdenserklæring-om-menneskerettigheter>

³ Pew Research Center's Forum on Religion & Public Life (2012): *Rising Tide of Restrictions on Religion*

<http://www.pewforum.org/uploadedFiles/Topics/Issues/Government/RisingTideofRestrictions-fullreport.pdf>

⁴ PEW (2012): side 22

⁵ PEW (2012): side 26

livet. Derfor mener vi at det er viktig å legge til rette for religionsutøvelse, også i det offentlige rom⁶, da dette er selve definisjonen av religionsfrihet⁷. Dersom konsekvensen av religiøse motsetninger blir at religionens plass begrenses, går vi også glipp av muligheten til dialog og nye måter til å utforske religiøs sameksistens. Debattene rundt omskjæring av guttebabyer blant jøder og muslimer, og muligheten til å ha bønnerom på videregående skoler, viser at religionsutøvelse kan bli møtt med skepsis og mistenkeligjøring, og krever kontinuerlig drøfting. Samtidig er det viktig å ta avstand fra alle religiøse ytringer som oppfordrer til hat og vold. Ungdommens kirkemøte uttaler seg også om dette i Resolusjon UKM 13/2012 og uttalelsen fra UKM11 *Tru og kyrkje i det offentlege rommet*.

Politisk engasjement for trosfrihet

Den senere tid har vi registret en økt bevissthet rundt religion generelt, og en spesifikk innsats overfor religiøse minoriteter fra Utenriksdepartementets side, noe vi er svært positive til. Vi er glade for at Utenriksdepartementet har utnevnt en spesialutsending for religiøse minoriteter, som skal lede det nystartede minoritetsprosjektet med fokus på tros- og livssynsminoriteter. Vi mener at dette arbeidet må bevilges midler utover en begrenset prosjektperiode. UKM 2012 ønsker at denne satsingen skal munne ut i konkrete tiltak, og at norske myndigheter taler enda klarere overfor land som ikke respekterer retten til trosfrihet. Skal vi fremme trosfrihet ute, må vi samtidig sette en høy standard for dette i Norge. For det første må vi reagere når religiøse asylsøkere blir sendt tilbake til land hvor de risikerer forfølgelse for sin tro. For det andre må vi reagere når diskriminerende ytringer og negative feiloppfatninger om religiøse og sekulære livssynsgrupper får stå uimotsagt. Dessverre kan også religiøse og ikke-religiøse ledere, bevisst eller ubevisst, være skyldige i å spre slik feilinformasjon.

Trosfrihet, forfølgelse og den verdensvide kirken

Kristne er den religiøse gruppen i verden som i størst grad blir forfulgt for sin tro, og selv om det er vanskelig å angi nøyaktige tall, er det snakk om flere hundre millioner kristne som bor i land med sterkt begrenset trosfrihet^{8,9}. Det er derfor rimelig å anta at mangfoldige millioner kristne har opplevd eller står i fare for å utsettes for desinformasjon og diskriminering, som igjen kan lede til voldelig forfølgelse¹⁰.

UKM12 verdsetter at Mellomkirkelig råd, andre kirkelige organer og enkeltmenigheter er opptatt av kristne og andre troende som lider under mangel på full trosfrihet. Likevel ønsker vi å oppfordre til et bredere engasjement for denne saken i Dnk, også for å gjenspeile det fokus Bibelen gir på forfølgelse og press på grunn av troen på evangeliet¹¹. Jesus snakker mye og tydelig om at evangeliet *vil* vekke motstand. Paulus sier i klartekst at vi tilhører den samme kroppen, og derfor bør føle den samme smerten¹². Som kristne skal vi ikke være selvmedlidende og navlebeskuende, men ta inn over oss det ubehaget og lidelsen andre kristne opplever og la det engasjere oss til handling. At troen på Jesus kan føre til vanskeligheter har vært og er normalsituasjonen for veldig mange kristne.

Kirkens tidligere maktovergrep

Det kan være lett å tenke at den problematiske historien til både Den norske kirke, og vestlige kirker generelt, fratrar oss muligheten til å kritisere andre religioner for maktovergrep. For eksempel har

⁶ Se Vedtaket *Tru og kyrkje i det offentlege rommet* fra UKM 05/11

⁷ Artikkel 18 i FNs Konvensjon om sivile og politiske rettigheter

⁸ <http://www.opendoors.no/vedlegg/1319310/FolketalStatistikkPDF>

⁹ PEW (2012): side 22

¹⁰ Vi legger til grunn en bred forståelse av begrepet *forfølgelse*, jfr. Johan Candelins modell av *Forfølgelsens tre faser*: Desinformasjon, diskriminering og forfølgelse som systematisk vold og press, både fra myndigheter, sosiale grupper og individer.

http://www.stefanus.no/no/ressursbank/bakgrunn+_teologi/Forf%C3%B8lgelsens+tre+faser.9UFRDMXN.ipx

¹¹ Se for eksempel Åpne Dørers oversikt over bibelvers om forfølgelse

http://www.opendoors.no/ressurser/Bibelstoff/bibelvers_om_forfoelgelse/

¹² 1. Kor 12, 26-27

samer tidligere opplevd en rekke overgrep fra Den norske kirkes side, og korstog bidro til enorme lidelser for muslimer i Midtøsten. At vi er bevisst på at overgrep har funnet sted også i våre kristne fortid, kan gjøre oss mer ydmyke og årvåkne. Likevel, det fritar oss ikke fra kallet til å kjempe sammen med dem som i dag er undertrykket eller som hindres i å utøve sin tro.

Skal kristne arbeide mer for kristnes trosfrihet enn for andres?

Som medlemmer av den verdensvide kirken deler vi samme tro og fellesskap. Vi vet selv hvor viktig det er for oss å kunne delta på gudstjenester, lese i Bibelen og fortelle andre om hva vi tror på. Derfor er det naturlig å bli berørt når kristne er forhindret fra dette eller straffes hardt bare fordi de praktiserer sin tro. I Matteus 25 snakker Jesus om vårt ansvar for ”mine minste”, og i møte med Saulus identifiserer Jesus seg helt med dem Saulus forfulgte¹³.

På den andre siden er vi som kristne kalt til å tjene vår neste, uten forbehold om religiøs tro eller bakgrunn. Vår troverdighet som kristne er avhengig av at vi ikke overser andre troende og den forfølgelsen de blir utsatt for. Eksempler kan være muslimske Rohingaer i Burma, Jehovas vitner og Hare Krishna i Sentral-Asia, eller Bahaier i muslimske land.

Må det være en motsetning?

Å ha et bredt engasjement for andre kristne som lider, trenger ikke stå i motsetning til det å kjempe for at menneskerettighetene trosfrihet skal realiseres for alle troende. Tvert i mot kan det engasjementet vi føler overfor undertrykte kristne med fordel også kanaliseres inn i et trosfrihetsarbeid for alle tros- og livssynssamfunn. Dersom en lykkes i å fremme større respekt for trosfrihet og sikre at menneskerettighetene blir etterfulgt, vil det komme alle tros- og livssynsgrupper til gode. Den norske kirke bør støtte opp om det politiske arbeidet norske myndigheter gjør for å sette trosfrihet for alle religioner og livssyn på dagsorden både i Norge og internasjonalt, og være en pådriver for at engasjementet for trosfrihet styrkes og opprettholdes.

Bibelsk nestekjærlighet favner videre enn menneskerettighetene

Bibelsk nestekjærlighet strekker seg lengre og videre enn det å arbeide for at menneskerettighetene respekteres. Forbønn for og støtte til kristne som lever med begrenset trosfrihet er et tydelig kall til kirken som vi ikke kan overse. Fra enkeltpersoner eller kirker som opplever diskriminering og press, er tilbakemeldingen klar: de trenger vår forbønn og støtte. Når kristne i andre land kan utøve sin trosfrihet, bygger de ikke bare sin egen menighet, men bidrar inn i vårt verdensvide kristne fellesskap. Dette fellesskapet sprenger grensene for vanlige mellommenneskelige relasjoner. Bildet til Paulus om Kristi kropp viser at vi er grodd sammen, den verdensvide kristne kirke er én kropp¹⁴. I Galaterne 6,10 skriver Paulus: *Så la oss gjøre godt mot alle så lenge det er tid, og mest mot dem som er vår familie i troen*. Altså er vi som kristne forpliktet på et særskilt ansvar for våre søsken i troen. I praksis har vi som kirke også flere kontaktpunkter og praktiske muligheter for å støtte andre kristne, enn vi har med troende med fra andre religioner. Som kristne i Norge lever vi svært forskjellig fra majoriteten av verdens kristne. Vi har mye å lære av deres av deres vitnesbyrd om hvordan evangeliet er virkekräftig, også under forfølgelser, i fattigdom og under andre begrensninger.

Retten til trosfrihet innebærer retten til å utøve sin tro og rett til å skifte tro. Dette er rettigheter som også åpner opp for misjonsvirksomhet. Dette betyr at trosfrihet og misjon ikke ekskluderer hverandre.

---

¹³ Apg. 9, 4

¹⁴ 1. Kor. 12, 26-27

UKM12 oppfordrer

Ungdommer i Dnk til å

- **be** for alle som får sin trosfrihet krenket, og til å ta Bibelens oppfordringer om å kjempe mot undertrykkelsen av andre kristne.
- **protestere** mot brudd på trosfriheten både i Norge og i resten av verden, gjennom aktive handlinger som for eksempel støtte til underskriftskampanjer, appellbrev, oppmuntringshilsener
- **bistå** forfulgte kristne med tid og materiell

Menigheter i Dnk til å

- bidra med **informasjon** om trosfrihet og situasjonen for forfulgte kristne gjennom for eksempel menighetsblad eller informasjonskvelder
- inkludere **forbønn for forfulgte** i gudstjenester
- markere **Søndag for de forfulgte** som merkedag i løpet av kirkeåret
- ha kontakt med **vennskapsmenigheter** i land der trosfriheten er begrenset, få direkte kontakt, utveksle forbønnsemner osv, dersom det er mulig/ tjenelig
- invitere **flyktninger** som har flyktet på grunn av sin tro, og som nå lever i Norge, til å fortelle om sine opplevelser
- invitere **organisasjoner** som jobber med dette, bruk deres **ressursmateriell** i gudstjenester, barne- og ungdomsarbeid
- støtte opp under lokale og nasjonale **aksjoner** for trosfrihet
- ta inn forfulgte kirke som et tema i **konfirmantarbeid**, oppfordre menigheter til å benytte seg av kreative opplegg som rollespill osv. i formidlingen.

Den norske kirke sentralt til å

- fortsette å **besøke kirker** i områder av verden der trosfriheten begrenses.
- arbeide for å få **videreformidlet de inntrykkene** som slike reiser gir om forholdene for kristne i ulike land, til menigheter og bispedømmeråd
- arbeide aktivt for promotere **erklæringen om gjensidig anerkjennelse av retten til konvertering fra Islamsk Råd Norge og Mellomkirkelig råd** i Norge og internasjonalt
- oppfordre **bispedømmerådene** til å være tydelige på at de støtter arbeidet for trosfrihet
- informere om problematikken rundt trosfrihet og forfulgte kristne på sikkerhetsmessig ansvarlig måte på sosiale medier som **facebook og twitter**,
- bidra til **holdningsskapende kampanjer** for å motarbeide mistenkeliggjøring av andre religiøse grupper
- støtte biskop Kvarmes uttalelse til forsvar for elevers rett til religionsutøvelse i skoletiden.

Utenriksdepartementet til å

- være **tydelig overfor andre stater** der trosfriheten ikke ivaretas og ta dette opp i bilaterale og multilaterale samtaler
- ta inn over seg den faren det er å sende religiøse asylsøkere tilbake til land hvor de risikerer forfølgelse
- oppfordre norsk **ambassader** til å ha kontakt med grupper som lider under mangel på trosfrihet
- sikre at **spesialutsendingen for religiøse minoriteter** blir sikret langvarig finansiering og gjennomslagskraft
- være med og synliggjøre retten til trosfrihet i **media**, og bistå med å gi korrekt informasjon om trosfrihetssituasjonen i andre land
- arbeide aktivt for å promotere **erklæringen om gjensidig anerkjennelse av retten til konvertering fra Islamsk Råd Norge og Mellomkirkelig råd** i Norge og internasjonalt

